

A FELSŐOKTATÁS NEMZETKÖZIESÍTÉSE,

kézikönyv külügyi munkatársak számára

FÜGGELÉK 2021

TARTALOM

1. FOGALOMMAGYARÁZAT	5
2. LEGFONTOSABB RÖVIDÍTÉSEK	10
3. KUTATÁSOK, ELEMZÉSEK	11
3.1. Egyetemek a nemzeti és globális rangsorok kereszteződésében (2017)	11
3.2. Nemzetközi hallgatók a hazai felsőoktatási intézményekben (2018)	11
3.3. A magyar doktori iskolák nemzetköziesítésének vizsgálata (2018)	12
3.4. Hogyan népszerűsíthetik lehetőségeiket a hazai felsőoktatási intézmények amerikai hallgatók számára? (2019)	12
3.5. CEEPUS hatástanulmány (2019)	13
3.6. A külföldi hallgatók véleménye a magyar felsőoktatásról	13
3.6.1. Hallgatói véleményfelmérés 2017.	13
3.6.2. Hallgatói véleményfelmérés 2019.	14
3.6.3. Hallgatói véleményfelmérés 2020.	15
3.7. A Stipendium Hungaricum programra jelentkezők háttere, képzési életpályája, továbbtanulási stratégiája (2020)	15
3.8. A befelé irányuló felsőoktatási mobilitás gazdasági hatásainak mérése (2020)	15
3.9. Magyarországon végzett nemzetközi hallgatók pályakövetése (2021)	16
3.10. A diaszpórában élő, továbbtanulás előtt álló fiatalok, felnőttek körében végzett igényfelmérő kutatás előzetes eredményei (2021)	16
4. KONFERENCIÁKHOZ KÖTŐDŐ, DISSZEMINÁCIÓS CÉLÚ PUBLIKÁCIÓK	17
4.1. TKA poszterelőadások külföldi konferenciákon	17
4.2. Nemzetköziesítünk c. disszeminációs kiadványok	17
5. 2020/2021-ES AKTUÁLIS INFORMÁCIÓK, STATISZTIKÁK, PÁLYÁZATI ADATOK	18
5.1. Külföldi hallgatók a magyar felsőoktatásban	18
5.1.1. Külföldi hallgatók száma és aránya	18
5.1.2. Állampolgárság szerinti megoszlás	19
5.1.3. Képzési szintek szerinti megoszlás	19
5.1.4. Felsőoktatási intézmények szerinti megoszlás	20
5.1.5. Képzések szerinti megoszlás	20
5.2. Stipendium Hungaricum program	22
5.2.1. Jelentkezői létszámok alakulása	22
5.2.2. Kvóták és partnerek számának alakulása	22
5.2.3. Ösztöndíjat nyert, beiratkozott hallgatók számának alakulása	22
5.2.4. A 2020/2021-es tanévre vonatkozó egyéni, hallgatói pályázati kör	23
5.2.5. A 2021/2022-es tanévre vonatkozó egyéni, hallgatói pályázati kör	24
5.2.6. Stipendium Hungaricum hallgatói elégedettségmérés	24
5.2.7. Gyakran felmerülő kérdések a külképviseleti munkatársak részéről	25
5.3. Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram	26
5.4. Erasmus+ program	28
5.4.1. Európán belüli (KA103) és Európán kívüli (KA107) mobilitási adatok	28
5.4.2. Magyarország részvétele az Erasmus+ 2014-2020-as programszakaszában a KA107 és a centralizált pályázatok tekintetében	30
ÁBRAJEGYZÉK	33

1. FOGALOMMAGYARÁZAT

Államközi Ösztöndíjak	A magyar és egy másik állam kétoldalú megállapodásai által szabályozott ösztöndíjas cserék felsőoktatási hallgatók, illetve kutatók, oktatók számára.
Alapképzés	A Bologna-rendszerben az első képzési szint a 6–8 féléves alapképzés (baccalaureus, bachelor; a megszerezhető fokozat rövidítve: BA, BSc). Az alapképzés csak egyszakos, elvégzésével egy szakképzettség szerezhető.
Alumni	Egy bizonyos nevelési intézményben / országban / képzésen korábban tanult vagy végzett hallgatókat jelöl (öregdiák).
Alumni chapter	Helyi, önkéntes szerveződésű alumni közösség.
Asia-Pacific Association for International Education (APAIE)	Nonprofit szervezetet, melynek célja az ázsiai és csendes-óceáni térségben és azon túl intézmények közötti együttműködések, nemzetközi programok, cserék és a minőségi oktatás támogatása.
Asia-Pacific Network of National Information Centres (APNNIC)	A tokiói egyezményen létrejött hálózat az ázsiai és csendes-óceáni térségben, mely a felsőoktatási képzettségek elismerésére fókuszál a régióban (apnnic.net).
Association of International Educators (NAFSA)	Nonprofit szervezetet, mely a nemzetközi oktatás minden területével foglalkozik, a nemzetközi hallgatói tanácsadástól a kampuszok nemzetköziesítésén át a globális felsőoktatási, oktatási folyamatokig; tevékenysége elsősorban az észak-amerikai térségre koncentrálódik.
Bejövő / befelé irányuló mobilitás	Jelen kézikönyv kontextusában: befelé, azaz külföldről Magyarországra irányuló mobilitás, melynek keretében a külföldi felsőoktatási intézményekben, intézetekben stb. tanuló, dolgozó hallgatók, oktatók, kutatók stb. egy magyar felsőoktatási intézményben, kutatóintézetben, cégnél stb. végzik tanulmányi, oktatási, kutatási, szakmai gyakorlati stb. tevékenységüket.
Bemeneti követelmények	Egy adott felsőoktatási képzésre vonatkozó felvételi követelmények, pl. egy adott végzettségi szint, képesítés, nyelvvizsga megéléte.
Blended mobilitás	A mobilitási / ösztöndíjas időszak fizikai és virtuális részvétellel vegyesen való teljesítése – azaz a mobilitás egy része online végezhető, míg a másik része személyes részvétellel zajlik a célországban. Ösztöndíjas tanulmányok esetén az ösztöndíjprogram szabályozásától függően jár vagy nem jár ösztöndíj.
Bologna-folyamat	lásd részletesen 1. fejezet
Campus Mundi	Egyrészt a nemzetközi hallgatói mobilitás elősegítését, másrészt a hazai felsőoktatási intézmények hallgatóvonzó képességének és nemzetköziesítésének támogatását szolgáló program.
Centralizált program (Európai Unió)	A centralizált tevékenységeket az Európai Bizottság koordinálja uniós szinten, pályázni közvetlenül az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökséghez (EACEA) kell
Ciklusos vagy osztott képzés	Három képzési ciklusból álló felsőoktatási képzési rendszer
CM pool	A Campus Mundi nemzetköziesítést célzó programrészében részt vevő szakértői kör

Collegium Hungaricum Bécs	A Külgazdasági és Külügyminisztérium Balassi Intézetének tudományos-kulturális intézete, illetve a Magyar Állam egyéni kutatói tanulmányutas mobilitási ösztöndíjprogramja Bécsben, az osztrák–magyar kapcsolattörténet területén.
DAAD projektalapú kutatócsere program	A DAAD, azaz a Német Felsőoktatási Csereszolgálat (Deutscher Akademischer Austauschdienst) programja, melynek célja a tudományos együttműködés elősegítése kétéves mobilitási projektek révén, magyar és német felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek kutatócsoportjai között, amelyek egy konkrét tudományos kutatási terven dolgoznak.
Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram	A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram célja a magyar gyökerekkel rendelkező külföldi hallgatók magyar felsőoktatási intézményekben folytatandó tanulmányainak kiemelt támogatása.
DreamApply (DA)	A Stipendium Hungaricum Program és a Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram jelenlegi online jelentkezési felülete.
ECTS kreditrendszer	European Credit Transfer and Accumulation System: európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer
ENIC-NARIC hálózat	Az Európai Bizottság kezdeményezésére létrehozott hálózat, melynek célja az oktatói és hallgatói mobilitás elősegítése, a külföldön szerzett bizonyítványok és oklevelek elismerésének megkönnyítése.
Erasmus Mundus közös mesterképzés	Magas szinten integrált, 60, 90 vagy 120 ECTS kreditpontot nyújtó nemzetközi tanulmányi program, amelyet különböző országok felsőoktatási intézményeinek konzorciuma és adott esetben egyéb olyan partnerek nyújtanak, amelyeknek speciális szakértelmük van a közös program által érintett tanulmányi / szakmai területeken
Erasmus+	Az Európai Unió 2014–2020 közötti időszakra szóló oktatási, képzési, ifjúságügyi és sportprogramja, mely folytatódik az új, 2021-től 2027-ig tartó programszakasszal.
EURAXESS – Researchers in Motion	Az EURAXESS az Európai Kutatási Térség kutatói mobilitást, karrierfejlesztést és együttműködéseket támogató páneurópai hálózata. A kezdeményezés a kutatói mobilitást támogató legnagyobb hálózat, amely több mint 600 európai szolgáltató központján, valamint az EURAXESS Portal-on keresztül segíti az érdeklődő kutatókat a 42 tagország tekintetében.
Európai Felsőoktatási Térség (EFT, angolul EHEA)	A Bologna-folyamat egyik eredménye. Ez a folyamat hozzájárul Európa versenyképességének javításához, a különböző európai oklevelek összehasonlíthatóvá és kölcsönösen elismerhetővé tételéhez, valamint lehetőséget teremt az európai felsőoktatásban részt vevő hallgatók, kutatók és oktatók mobilitására.
Európai Oktatási Térség (EOT angolul EEA)	Az Európai Bizottság kezdeményezéseket dolgoz(ott) ki, hogy segítse egy olyan európai oktatási térség kialakítását, amely lehetővé teszi, hogy a fiatalok a legjobb színvonalú oktatásban és képzésben részesülhessenek, és Európa-szerte el tudjanak helyezkedni.
European Association for International Education (EAIE)	Nonprofit szervezet, mely a felsőoktatás nemzetköziesítésében elismert európai központtá vált.
Félév	A magyar felsőoktatásban egy öt hónapból álló oktatásszervezési időszak; doktori képzés esetén minden év szeptember 1. napjától január 31. napjáig és február 1. napjától augusztus 31. napjáig tartó oktatásszervezési időszak (vészhelyzet ideje alatt eltérő lehet).
(félév)áthallgatás	Résztanulmány egy, a hallgató saját képzését biztosító intézménytől eltérő intézményben.
Fogadó intézmény	Jelen kézikönyv kontextusában: az a felsőoktatási intézmény, mely a külföldi mobilitásban részt vevő hallgatónak vagy munkatársnak nem az anyaintézménye, de a mobilitás ideje alatt itt végzi résztanulmányait, oktatási tevékenységét, stb.

Hallgatói vásár	Olyan fizikai vagy online formában megvalósuló rendezvény, melyen a felsőoktatási intézmények és egyéb kapcsolódó szervezetek, szolgáltató cégek vesznek részt mint kiállítók, és melynek célközönsége a hallgatók (valamint szüleik, stb.). A hallgatói vásár fő célja az intézmények számára a hallgatótoborzás, a hallgatók számára az információszerzés a továbbtanulási lehetőségekről.
Hubert Curien-Balaton projektalapú kutatócsere program	A francia Európa-ügyi és Külügyminisztérium (MEAE), valamint a francia Felsőoktatási, Kutatási és Innovációs Minisztérium (MESR) és az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) révén megvalósuló program célja kiemelkedő magyar-francia kétoldalú, két év időtartamra szóló projektek megvalósítása a társadalomtudományok és természettudományok terén.
Jelölőlista (Stipendium Hungaricum)	A benyújtott pályázatok alapján a pályázók jelölésére és a jelöltek (és tartalékosok) rangsorolására felállított lista a Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogramban.
KA103, KA131	Erasmus+ felsőoktatási mobilitás (Európai Unió és jelenleg Izland, Liechtenstein, Észak-Macedónia, Szerbia, Törökország) A KA 103 a 2014–2020-as programszakaszra, a KA131 a 2021–2027-es programszakaszra utal.
KA107, KA171	Erasmus+ nemzetközi kreditmobilitás (EU-n kívüli, partnerországokkal megvalósuló mobilitási program a világ szinte bármely részén). A KA 107 a 2014–2020-as programszakaszra, a KA171 a 2021–2027-es programszakaszra utal.
Key Action (KA)	Az Erasmus + keretében finanszírozható kulcstevékenységek és projektek közös neve.
Kimeneti követelmények	A "képzési és kimeneti követelmények" azoknak az ismereteknek, készségeknek, képességeknek és tudásnak az összessége, amelynek megszerzése esetén az adott szakon oklevél adható ki.
Kimenő / kifelé irányuló mobilitás	Jelen kézikönyv kontextusában: kifelé, azaz Magyarországról külföldre irányuló mobilitás, melynek keretében a magyarországi felsőoktatási intézményekben, intézetekben stb. tanuló, dolgozó hallgatók, oktatók, kutatók stb. külföldi felsőoktatási intézményben, kutatóintézetben, cégnél stb. végzik tanulmányi, oktatási, kutatási, szakmai gyakorlati stb. tevékenységüket.
Közép-európai Felsőoktatási Csereprogram (CEEPUS)	A felsőoktatás területén együttműködő partnerintézmények közötti hallgatói és oktatói mobilitások lebonyolítását és hosszú távú szakmai együttműködések kialakulását segítő ösztöndíjprogram a közép-európai térségében.
Küldő intézmény	Jelen kézikönyv kontextusában: az a felsőoktatási intézmény, mely a külföldi mobilitásban részt vevő hallgató vagy munkatárs anyaintézménye.
Letter of Acceptance	intézményi fogadólevél
Letter of Award	ösztöndíjas igazolás
Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj	A Magyar Állam kutatói tanulmányutast egyéni mobilitásokat célzó programja a világ bármely országában, bármely művészeti és tudományterületen, fiatal, kiváló kutatók számára.
Magyar Ekvivalencia és Információs Központ (MEIK)	A Magyarországon illetékes ENIC-NARIC nemzeti információs központ, amely az Oktatási Hivatal égisze alatt működik.
Magyar nyelvi előkészítő	Külföldi, magyarul nem beszélő hallgatók számára a magyar nyelvű felsőoktatási képzésre felkészítő magyar nyelvű előkészítő program.

Mesterképzés	A mesterképzésben mesterfokozat (magister, master; rövidítve: MA, MSc) és szakképzettség szerezhető. A mesterfokozat a Bologna-rendszerben a második felsőfokú végzettségi szint. Mesterképzésre az vehető fel, aki alapképzettségben fokozatot és szakképzettséget tanúsító oklevelet vagy főiskolai, illetve egyetemi oklevelet szerzett (kivéve az osztatlan mesterképzések esetén).
Mobilitási ablak	Egy, a képzés tantervébe beépített, nemzetközi hallgatói mobilitásra fenntartott időszak. A kezdeményezés célja, hogy hozzájáruljon a mobilitás tantervbe történő beépítéséhez és megkönnyítse a hallgatók, oktatók, közreműködő munkatársak mobilitásban történő részvételét.
Nemzetközi megjelenés	Nemzetközi oktatási kiállításokon / vásárokon, információs eseményeken való megjelenési lehetőség, mely elősegíti a partnerkapcsolatok építését és az adott régió hallgatóinak elérését.
Nemzetköziesedés	A nemzetköziesedés a felsőoktatásban az a folyamat, amelynek során a felsőoktatási intézmények stratégiai szinten építik be a működésükbe a nemzetközi és interkulturális dimenziókat, és ezek figyelembe vételével alakítják kurzuskinálatukat, szolgáltatásaikat és egyéb funkcióikat is. Passzív módon végbemenő folyamat.
Nemzetköziesítés	A nemzetköziesítés a felsőoktatás minőségének javítását szolgálja. A koncepció lényege a magyar felsőoktatás versenyképességének erősítése: olyan szakemberek képzése, akik mind hazai munkahelyen, mind nemzetközi kontextusban is kimagasló színvonalon tudnak dolgozni. Aktív tevékenység.
Nemzetköziesítés itthon	A mobilitásból kimaradó hallgatók nemzetközi és interkulturális képességeinek / kompetenciáinak fejlesztése a tanulási környezet nemzetköziesítése révén.
Nemzetköziesítési tanácsadó-értékelő eljárás (IQA)	A magyar felsőoktatási intézményekben a nemzetköziesítés helyzetét vizsgáló és értékelő eljárás, melyet a TKA koordinál.
Oklevelek / szakképesítések elismerése	A felsőfokú oklevelek és szakképesítések elismerése intézmények vagy országok között, melyek szabályozott keretek között működnek egymás diplomáinak, felsőfokú okleveleinek és szakképesítéseinek elismerésében.
Oktatási / intézményi kiállítás	Olyan fizikai vagy online formában megvalósuló rendezvény, melyen különböző (felső) oktatási intézmények, oktatáshoz kapcsolódó szervezetek vagy cégek vesznek részt belföldön vagy külföldön. Az oktatási kiállítások célja a promóció és a kapcsolatok kialakítása vagy elmélyítése más intézményekkel, szervezetekkel.
Oktatói mobilitás	Az oktatók számára mobilitási lehetőség, mellyel partnerintézményekben óraadó oktatók lehetnek vagy kutatást végezhetnek.
Osztatlan (mester)képzés	Egyes képzések (pl. orvosi, jogász képzés) csak egységes, osztatlan képzés keretében végezhetőek el, azaz a képzés nem tagolódik alapképzésre és azt követő mesterképzésre. Az osztatlan mesterképzésre így már érettségit követően is lehet jelentkezni, elvégzése mesterszintű végzettséget ad. A képzési idő legalább tíz és legfeljebb tizenkét félév, melyek során legalább háromszáz kreditet kell és legfeljebb háromszázhatvan kreditet lehet megszerezni.
Önköltséges tanulmányok	A képzés költségeit a hallgató viseli.
Partnerországok (Erasmus+)	Az Erasmus+ program bizonyos tevékenységtípusában külön meghatározott kritériumok vagy feltételek mellett résztvevő, nem EU-s államok.
Partnerországok (Stipendium Hungaricum)	A Stipendium Hungaricum Programban bilaterális szerződéseken alapuló partnerségekben résztvevő országok, illetve egyes esetekben régiók (együttesen: küldő partnerek)
PhD / DLA képzés	doktori képzés (A DLA a PhD megfelelője a művészeti képzésben)

Programországok (Erasmus+)	Az Erasmus+ program összes tevékenységtípusában részt vevő EU-s tagállamok és a programban részt vevő egyes nem uniós országok.
Ranking	felsőoktatási rangsor
Részképzés (részismereti képzés)	Jelen kézikönyv kontextusában: külföldi részképzés. A külföldi részképzés során a hallgató egy külföldi fogadó felsőoktatási intézmény képzésének csak bizonyos kurzusait, moduljait vagy specializációit végzi el. A részképzésben részt vevő hallgatóknak tipikusan van egy küldő, anyaintézményük és az ott végzett képzésnek megfelelő külföldi (rész)képzésben kell részt venniük, az elvégzett kurzusokat pedig lehetőség szerint beszámíttatják otthoni tanulmányaikba (áthallgatás). A részképzés ideje függ attól, hogy milyen szervezésben (pl. milyen ösztöndíjprogramon keresztül) történik a részképzés, de a tipikus időtartam egy szemeszter vagy tanév.
SiH igazgatóság	Study in Hungary igazgatóság. A Tempus Közalapítvány azon szervezeti egysége, amelynek fő feladata a magyar felsőoktatás nemzetköziesedésének elősegítése, mindezzel összefüggésben a bejövő hallgatói mobilitást támogató Stipendium Hungaricum és a Diaszpóra Felsőoktatási ösztöndíjprogramokkal kapcsolatos feladatok ellátása, valamint a nemzetközi kommunikációval (pl. Study in Hungary brand) és nemzetközi alumnival kapcsolatos tevékenység.
Staff / személyzeti mobilitás	Adminisztratív munkatársak személyzeti mobilitása, melynek célja az adminisztratív és más nem oktató munkatársak külföldi partnerintézménynél végzett mobilitásának támogatása tudástranszfer vagy készségek fejlesztése céljából.
Stipendium Hungaricum (SH) program	A Stipendium Hungaricum program oktatáspolitikai célja, hogy elősegítse a magyar felsőoktatás nemzetköziesítését, minőségfejlesztését, erősítse a magyar tudományos elit nemzetközi kapcsolatait, növelje a felsőoktatási intézménynek kulturális sokszínűségét és népszerűsítse a világban a versenyképes magyar felsőoktatást.
Szorgalmi időszak	A félév vizsgaidőszakon kívül része, mely a tantárgyfelvételtől a vizsgaidőszakig tart. A szorgalmi időszakban a hallgatók előadásokat és szemináriumi órákat látogatnak, valamint a félév elején felveszik óráikat.
Tanév	A magyar felsőoktatásban egy tíz hónapból álló oktatásszervezési időszak; doktori képzés esetén tizenkét hónapból álló oktatásszervezési időszak (vészhelyzet ideje alatt eltérő lehet). Egy tanév két szorgalmi időszakot és két vizsgaidőszakot foglal magában.
Technikai ellenőrzés (Stipendium Hungaricum)	A Stipendium Hungaricum Programban a pályázati határidőt követő ellenőrzés, mely azt vizsgálja, hogy a benyújtott pályázatok megfelelnek-e az alapvető pályázati jogosultsági kritériumoknak (pl. életkor).
Transcript of Records (elsősorban Erasmus+)	Végbizonyítvány, "tanulmányi átirat", index-kivonat. A részképzési időszak végén a fogadó felsőoktatási intézmény Transcript of Records dokumentumot állít ki, mely tartalmazza a részképzés során elvégzett kurzusokat, azok kreditpont értékét, a helyi és ECTS osztályzatot.
Virtuális mobilitás	Olyan mobilitás, mely során fizikai mobilitás helyett virtuálisan, online történik a tevékenység. Pl. hallgatói részképzés esetén a hallgatók fizikailag nincsenek jelen az órákon (és tipikusan a külföldi felsőoktatási intézménynek otthont adó országban sem), hanem információs és kommunikációs technológiák használatával virtuálisan vesznek részt az oktatásban (tipikusan anyaintézményük országában).
Vizsgaidőszak	A félév szorgalmi időszakon kívül része, mely során vizsgáznak a hallgatók.

2. LEGFONTOSABB RÖVIDÍTÉSEK

CEFR	Common European Framework of Reference for Languages / Közös Európai Nyelvi Referenciakeret
CM	Campus Mundi projekt
DFP	Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram
E+	Erasmus+ program
EACEA	Education, Audiovisual and Culture Executive Agency / Oktatási, Audiovizuális és Kulturális Végrehajtó Ügynökség
ECTS	Európai Kreditátviteli Rendszer (European Credit Transfer and Accumulation System)
EFT	Európai Felsőoktatási Térség
EHEA	European Higher Education Area / Európai Felsőoktatási Térség
EOA	Európai Oktatási Térség
ERA	European Research Area / Európai Kutatási Térség
FIR	Felsőoktatási Információs Rendszer. Egy elektronikus nyilvántartás, amely a nemzetgazdasági szintű tervezéshez szükséges fenntartói, intézményi, foglalkoztatási, hallgatói, oktatói és más alkalmazotti adatokat tartalmazza
KA	Key Action, kulcstevékenység az Erasmus+ programban. Részleteket lásd a fogalommagyarázatban.
IQA	International Quality Assessment. A TKA által koordinált nemzetköziesítési tanácsadó-értékelő eljárás.
MEIK	Magyar Ekvivalencia és Információs Központ
MRK	Magyar Rektori Konferencia
Nftv.	Nemzeti felsőoktatási törvény
NKFIH	Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
NYAK	Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Osztály
OH	Oktatási Hivatal
OTDK	Országos Tudományos Diákköri Konferencia
SF	Study Finder
SH	Stipendium Hungaricum Ösztöndíjprogram
SiE	Study in Europe
SiH	Study in Hungary
TKA	Tempus Közalapítvány

3. KUTATÁSOK, ELEMZÉSEK

3.1. Egyetemek a nemzeti és globális rangsorok kereszteződésében (2017)

A kutatás a rankingek használatához gyakorlati segédletet kínál a felsőoktatásban érdekelt szereplők számára. „Mozgó célpontra lö” a társadalomtudomány, amikor értelmezni igyekszik az elmúlt negyedszázadban világszerte elterjedt egyetemi rangsorokat. Nem csupán a rövid idő, hanem a rangsorok alakulásának egy sajátos motívuma is változékonnyá teszi a ranking kutatások tárgyát. A rangsorokat ugyanis születésük óta viták és kritikák sora kíséri, melyek egyáltalán nem elvont, módszertani jellegűek, hanem közvetlen egyetempolitikai, helyenként jogi vonatkozásokkal is bíró összeütközések.

E témához kapcsolódóan a Tempus Közalapítvány megbízásából a Tudástársadalom Alapítvány a Campus Mundi projekt keretében „Felsőoktatási rankingek a magyar felsőoktatás nemzetköziesítésének és a hallgatói mobilitás szolgálatában, valamint a magyar felsőoktatás nemzetköziesítése a felsőoktatási rankingek szolgálatában” tárgyú kutatást valósított meg.

A kutatás a rankingek használatához gyakorlati segédletet is kínál a felsőoktatásban érdekelt szereplők (például a hallgatók, felsőoktatási intézményvezetők, oktatók) részére, ugyanis ezeket a rangsorokat alapvetően tájékoztatási-tájékoztató, vagyis kommunikációs eszközökként lehet értelmezni. A kutatás esettanulmányként elemzi a magyar egyetemek rangsorpozícióit, konkrétabban pedig a magyar felsőoktatás iránt érdeklődő külföldi hallgatók által használt globális és regionális rangsorok szempontjait vizsgálja, kiegészítve a magyar hallgatók nemzetközi mobilitásában meghatározó országok felsőoktatási rangsorainak adataival.

A tanulmány letölthető innen: tki.hu/kiadvany/10194/egyetemek-a-nemzeti-es-globalis-rangsorok-keresztezodeseben

3.2. Nemzetközi hallgatók a hazai felsőoktatási intézményekben (2018)

A kutatás célja a magyar felsőoktatás nemzetköziesedési folyamatainak, kihívásainak feltárása volt. Olyan területeket vizsgált, mint a nemzetközi hallgatók integrációja, a mobilitást akadályozó tényezők feltárása, valamint az intézmények nemzetköziesedési céljainak, tevékenységeinek feltérképezése.

A felsőoktatás nemzetköziesedése világszerte dinamikus zajló folyamat, amelynek megragadása éppen ezért nem könnyű. Ezt a folyamatot gyakran leegyszerűsítik a hallgatói mobilitásra és az idegen nyelven nyújtott képzésekre, pedig – ahogy a szakértők mondják – a felsőoktatás nemzetköziesedése ennél sokkal többet kellene, hogy jelentsen. A felsőoktatás nemzetköziesedése mögött Európában jelenleg két erőteljes motor áll: az egyik az unió társadalompolitikai programja, amely az európai közösség építéséhez kapcsolódik, a másik tisztán piaci, mivel a cégeknek igényük van egy globális rekrutációs bázisra az oktatásban.

Az éles versenyben való eredményes részvétel tudatos stratégiát és megfelelő erőforrásokat igényel, illetve azok hatékony felhasználását. A társadalompolitikai közösségépítő célt szolgálja például az Erasmus+ uniós finanszírozású program, míg Magyarországon a keleti és déli nyitottság jegyében a 2013-ban indított Stipendium Hungaricum (továbbiakban SH) program az, amely támogatja a felsőoktatás nemzetköziesedését – részben gazdaságpolitikai célok szolgálatában, részben pedig minőségfejlesztést generálva.

Az elemzés szempontjából érdemes megkülönböztetni további dimenziókat is, mint a nemzetköziesedés mennyiségi és

minőségi vonulata vagy a külső és belső nemzetköziesedés megkülönböztetése. A mennyiségi elemeket az idegen nyelven folyó képzések, illetve a mobilitásban részt vevő hallgatók számával ragadhatjuk meg, a minőségi elemek pedig azok, amelyek az oktatás színvonalára hatnak, mint például az oktatók mobilitása vagy a tananyag nemzetköziesítése. A külső-belső dimenzió mentén a külső folyamatok, tevékenységek azok, ahol az országhatárt átlépjük (pl. transznacionális oktatás), a belső folyamatok alatt viszont az intézményen belül zajló nemzetközi tanulási környezetet biztosító fejlesztéseket értjük (tananyag nemzetköziesítése, belső tudásmegosztás stb.).

A kutatás a felsőoktatás meghatározó spektrumára, az alap-, mester-, valamint az osztatlan képzési szintekre fókuszált.

[A kutatásról készült magyar nyelvű kiadvány itt érhető el >>](#)

[A kiadvány angol nyelven itt olvasható >>](#)

3.3. A magyar doktori iskolák nemzetköziesítésének vizsgálata (2018)

A magyar doktori iskolák egyre inkább a felsőoktatás minőségének zálogává válnak. A magyar felsőoktatás nemzetközi versenypozíciójának javításához elengedhetetlen a PhD-hallgatók számának emelése és képzésük minőségének fejlesztése. A nemzetköziesedés leginkább szembetűnő területe a külföldi hallgatók jelenléte, amely a presztízs mellett bevételt is jelent az intézmény és az ország számára. Stratégiai szempontból viszont legalább ilyen fontos indikátorok az oktatói mobilitás, a nemzetközi hírű professzorok megjelenése az egyetemen, a nemzetközi kutatásokban való aktív részvétel és az eredmények külföldi rangos lapokban történő publikálása vagy a külföldön bejegyzett szabadalmak, innovációk számának növelése.

A témához kapcsolódó kutatással a T-Tudok Tudásmenedzsment és Oktatáskutató Központ Zrt.-t bízta meg a Tempus Közalapítvány, a Campus Mundi projekt keretében.

[A kutatás összefoglalója ide kattintva tölthető le >>](#)

3.4. Hogyan népszerűsíthetik az általuk kínált lehetőségeket a hazai felsőoktatási intézmények amerikai hallgatók számára? (2019)

A „How to make Hungarian universities' branding compelling for the purpose of recruiting American students” című tanulmány az amerikai piaci igényekhez szabottan mutatja be a magyar felsőoktatást, és ennek megfelelően válaszolja meg a „miért Magyarország” kérdést, azt is felvázolva, hogy az egyetemek milyen együttműködési lehetőségek iránt érdeklődnek az Egyesült Államokban.

A tanulmány áttekinti, hogy milyen brandépítési stratégiát érdemes követni, milyen módon mutathatók be leghatékonyabban a magyarországi felsőoktatási intézmények által nyújtott lehetőségek, miképpen célszerű az egyes egyetemeket pozícionálni.

A tanulmány magyar nyelvű összefoglalója elérhető itt:

tka.hu/13213/miert-eppen-magyarorszag-brandepites-a-felsooktatasban

Az angol nyelvű tanulmány letölthető itt:

tka.hu/docs/palyazatok/hungarian-universities-branding-for-recruiting.pdf

3.5. CEEPUS hatástanulmány (2019)

A CEEPUS program a 2018/2019-es tanévben ünnepelte 25 éves évfordulóját. A kiadvány célja, hogy ennek apropóján visszatekintszen az elmúlt évtizedek magyar eredményeire, bemutatva a program hazai felsőoktatási intézményekre gyakorolt hatását.

Az összegzés igyekszik a CEEPUS program eredményein túl magát a programot is kontextusba helyezni. Milyen más regionális vagy épp európai szintű, hasonló célú együttműködések léteznek? Ezek erősítik vagy inkább gyengítik a CEEPUS által elérni kívánt hatást? Vonható-e párhuzam ezek között, szolgálhatnak-e ezek a program „folytatásaként”, amennyiben azt kivezetik?

A CEEPUS program jelenleg futó, III. szakasza 2025-ig tart. Amennyiben az országok a folytatás mellett voksolnak, úgy a következő évek elegendő időt biztosítanak a további finomhangolásra, esetleges átalakítások bevezetésére. A kötetben éppen ezért a program hatásának fokozása, működésének hatékonysága érdekében javaslatokat is megfogalmazunk.

A magyar nyelvű tanulmány elérhető itt: tka.hu/kiadvany/13090/ceepus-hatastanulmany

A kiadvány angol nyelvű, rövidített változata elérhető itt: tka.hu/kiadvany/14722/ceepus-impact-study

3.6. A külföldi hallgatók véleménye a magyar felsőoktatásról

3.6.1. Hallgatói véleményfelmérés 2017

A Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatók véleményét magyarországi tanulmányaikról 2017-ben kérdőíves kutatás vizsgálta. Az online kérdőív megkérdezte, hogyan értékelik a hallgatók az intézményük oktatási, képzési minőségét, a hallgatói szolgáltatásokat, valamint mennyire elégedettek az ösztöndíj keretében nyújtott lehetőségekkel.

Az online kérdőíves kutatásban 47 partnerország 2825 hallgatója vett részt. A hallgatók a hazai felsőoktatás színes palettáját képviselték: a válaszadó hallgatók 26 felsőoktatási intézmény közel 145 képzési programján tanultak. A hallgatók többsége, 40 százaléka mesterszintű képzési programon tanult, valamivel kevesebben, 38 százalékuk alapképzésen. A doktori képzésen tanuló válaszadók aránya 16 százalék volt.

A kutatás részletesen foglalkozott az itt tanulók továbbtanulási motivációjával, valamint a döntésük mögötti információs igényükkel. A kérdőív többek között rákérdezett arra is, mennyit tudtak a hallgatók Magyarországról a továbbtanulási döntésüket megelőzően. A válaszadók 17 százaléka sokat tudott hazánkról, viszont 60 százalékuk csak valamennyire ismerte az országot. A felmérés eredményei azt is jól mutatták, hogy melyek voltak az elsődleges okok, amelyek miatt hazánkat választották tanulmányaik helyszínül a hallgatók. Legtöbbször az oktatás magas színvonalát, minőségét, egy másik kultúra megismerését, valamint a megfizethető árakat említették: ezen szempontok a 2016. évi kutatásban is a legfontosabb döntési tényezők között szerepeltek.

Az oktatás és képzés meghatározott szempontjaival, valamint a hallgató szolgáltatásokkal való elégedettség feltérképezése a kutatás fontos részét képezte. Az egyetemi életükkel, a képzési programokkal a hallgatók általánosságban elégedettek voltak. Kiemelten pozitív említést kapott az internet és különböző online eszközök órán való használata, az oktatóktól kapott segítség, támogatás, valamint az oktatók elérhetősége, a kapcsolattartás formái. Ugyanakkor a hallgatók kisebb mértékben voltak elégedettek a különböző speciális eszközökhöz, lehetőségekhez (pl. laboratóriumokhoz) való hozzáféréssel, az előadók, tanárok angol nyelvtudásával, valamint a kurzuson használt tanítási módszerekkel.

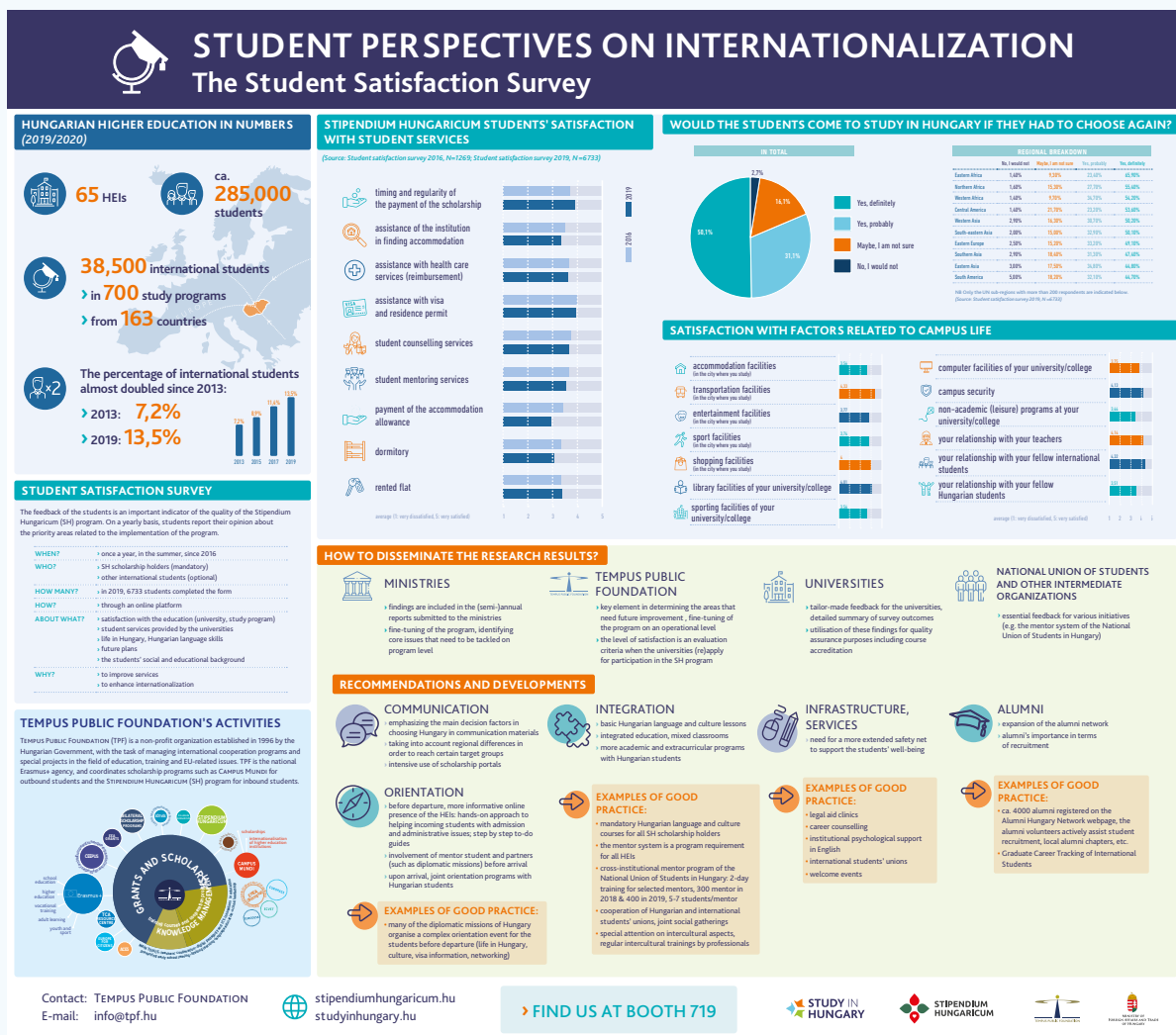
A kutatás segítségével olyan területek is azonosíthatók, amelyek minőségével, színvonalával kevésbé voltak elégedettek hallgatók. Ilyen terület például a megfelelő szállás lehetősége, elérhetősége, amely a hazánkba külföldről érkezett tanulók számára talán az egyik legfontosabb kérdés. Az ehhez kapcsolódó szempontokkal voltak legkevésbé elégedettek a hallgatók: az egy-egy városban elérhető szálláslehetőségeket, valamint az intézmény támogatását a szálláskeresés során többnyire közepesnek értékelték.

A hallgatói elégedettség egyik fontos visszajelzése, hogy a külföldi hallgatók újra hazánkat, illetve intézményüket választanák-e tanulási helyszínül: a megkérdezettek 56 százaléka biztosan, 29 százalékuk pedig valószínűleg újra Magyarországot választaná. Az adott felsőoktatási intézményt a hallgatók 42 százaléka biztosan, 27 százalékuk pedig valószínűleg újraválasztaná egy újbóli döntés során. Azoknak az aránya, akik biztosan nem választanák újra Magyarországot, 2,4 százalék volt.

[A kutatásról készült kiadvány itt érhető el >>](#)

3.6.2. Hallgatói véleményfelmérés 2019.

A 2019 évi hallgatói véleményfelmérés adatairól a TKA poszterelőadást készített, mely nagyobb formátumban letölthető az alábbi linken: tka.hu/nemzetkozi/182/konferenciak-muhelyek#15394|15404

1. ábra: TKA poszterelőadása a 2019 évi hallgatói véleményfelmérésről

(forrás: Tempus Közalapítvány, 2019 évi. hallgatói véleményfelmérés)

3.6.3. Hallgatói véleményfelmérés 2020.

A 2020. évi hallgatói véleményfelmérés adatfelvételére 2020. június közepe és július vége között került sor. A kérdőív ebben az évben kiegészült egy, a távolléti oktatásra, valamint a járványhelyzet miatti változásokra fókuszáló kérdőív-blokkal. A kérdőívre határidőig összesen 7994 fő válaszolt, a nagyminta lehetővé tette, hogy megbízható következtetéseket foglazzunk meg ezen időszak tapasztalataira vonatkozóan. A távolléti oktatás, a járvány vészhelyzeti időszaka meghatározóan befolyásolta a hallgatók tanulmányait, a távolléti oktatással kapcsolatos hallgatói tapasztalatok vegyes képet mutatnak. Számos hallgató szembesült nehézséggel ezen időszakban (stressz, izoláció, új tanulási formához való alkalmazkodás). A hallgatói élmények beszűkültek, ami befolyással volt a tanulásra, tanulmányi előmenetelre is. Az önálló tanulás, a tanulási tudás képessége sok hallgatónál nem kielégítő, ami újfajta tanulástámogatási eszközök alkalmazását várta el az oktatóktól. Az intézmények és a kínált szolgáltatások között összefüggés van: néhány fontosabb hallgatói szolgáltatás, mint a pszichológiai támogatás kevés intézménynél jelenik meg kielégítően. A kérdőív feldolgozását követően évente adatokat, információkat küldünk a partnerországok, valamint a felsőoktatási intézmények felé. Az elmúlt években pedig láthatóan növekszik az ez iránti igény az érdekelt szereplők részéről.

A felmérés eredményeit bemutató grafikonok a függelék 5.2.6. pontjában érhetőek el.

3.7 A Stipendium Hungaricum programra jelentkezők hátttere, képzési életpályája, továbbtanulási stratégiája (2020)

A Tempus Közalapítvány 2020 elején is elvégezte online kérdőíves kutatását az SH jelentkezők körében. Az elmúlt években fokozatosan nőtt a Stipendium Hungaricum (SH) program iránti érdeklődés. Bár a 2020-as év változásai – ahogy ezt a nemzetközi kutatások gyorsjelentései is mutatják – alapvetően átalakították a hallgatók, jelentkezők külföldi tanulmányi döntéseit, az SH programban tanuló hallgatói csoport motivációit, felsőfokú tanulmányaikkal kapcsolatos elvárásait fontos megismerni már az ideérkezésük előtti időszakban is. Ezt a célt szolgálja az az online kérdőíves adatfelvétel, amelyet a Tempus Közalapítvány 2020 elején immár második alkalommal végzett.

E kutatáson alapulva az alábbi elemzés első része a pályázók képzési háttérét, tanulási életútját, e szempontok legfontosabb eredményeit mutatja be, második része pedig a jelentkezési és továbbtanulási stratégiákra fókuszált. A két rész az alábbi linkekről érhető el:

1. rész: tka.hu/nemzetkozi/13582/kik-jelenkeznek-a-stipendium-hungaricum-programra-a-jelentkezo-k-hattere-kepzesi-eletpalyaja
2. rész: tka.hu/nemzetkozi/14286/jelentkezési-es-tovabbtanulási-strategiak-a-stipendium-hungaricum-program-kereteben

3.8. A befelé irányuló felsőoktatási mobilitás gazdasági hatásainak mérése (2020)

A 2020. január és május között megvalósuló A befelé irányuló felsőoktatási mobilitás gazdasági hatásainak mérése c. empirikus vizsgálat a külföldi hallgatók három célcsoportjára, az Erasmus+ hallgatókra, a Stipendium Hungaricum programban résztvevő, valamint önköltséges formában Magyarországon tanulmányokat folytató tanulók körére terjedt ki. A kutatást a Pécsi Tudományegyetem kutatócsoportja, Dr. habil. Császár Zsuzsanna kutatásvezető irányításával végezte.

A külföldi hallgatók költési szerkezete csoportspecifikus jellegzetességeket mutat. Átlagosan a legtöbbet a havi rendszeres kiadásainak fedezésére egy önköltséges hallgató költ, míg az SH hallgatók a legkisebb kiadást realizálták. A turisztikai kiadásokra viszont az Erasmus+ hallgatók fordították a legtöbbet. Összesített tanévarányos költési volumen tekintetében az önköltséges hallgatók súlya valamennyi területen domináns, a Stipendium Hungaricum programban részt vevők szerepe pedig jelentősen erősödik.

A kutatás összefoglalója és további részletek elérhetőek

- magyar nyelven itt:

tki.hu/kiadvany/14366/a-befeje-iranyulo-felsooktatasi-mobilitas-gazdasagi-hatasainak-merese

- angol nyelven itt:

tki.hu/kiadvany/14367/measuring-the-economic-impacts-of-inbound-higher-education-mobility

3.9. Magyarországon végzett nemzetközi hallgatók pályakövetése (2021)

A Tempus Közalapítvány az Oktatási Hivatallal együttműködésben valósította meg azt az empirikus kutatást, amely a külföldi végzettségre, diplomásokra fókuszált. A 2019 szeptemberében indult, „A Magyarországon végzett nemzetközi hallgatók pályakövetése” c. kutatás célja az volt, hogy a felsőoktatásban végzett külföldi hallgatók háttéréről, a Magyarországon való tartózkodásuk körülményeiről, a munka világába való átmenetről, valamint a Magyarországgal való kapcsolatokról mélyebb képet kapjunk. A kutatás a 2012 és 2019 között végzett hallgatókra fókuszált. A kutatásban a válaszadók közel 43 százaléka SH ösztöndíjasként tanult hazánkban, ezért releváns információkat, adatokat kaphatunk az elemzésük kapcsán.

A kutatási gyorsjelentés és további részletek ide kattintva érhetőek el:

tki.hu/kiadvany/15468/magyarorszagon-vegzett-kulfoldi-hallgatok-palyakovetese

3.10. A diaszpórában élő, továbbtanulás előtt álló fiatalok, felnőttek körében végzett igényfelmérő kutatás előzetes eredményei (2021)

A TKA kutatási jelentést készített a diaszpórában élő, továbbtanulás előtt álló fiatalok és felnőttek körében végzett igényfelmérő kutatás eredményeiről. Az igényfelmérés célja a DFP ösztöndíjprogram célcsoportjának megismerése, a jelentkezői igények azonosítása, valamint az ösztöndíjprogram népszerűsítése volt. A kérdőív kitért a magyarországi felsőoktatási tanulmányok iránti érdeklődésre, a magyarországi továbbtanulási motivációra, az ösztöndíjpályázathoz kapcsolódó elvárásokra, valamint a tájékoztató, azaz az ösztöndíjprogramhoz kapcsolódó információszerzési módszerekre.

Az adatfelvétel eszköze online kérdőív volt, amely 2020. augusztus és szeptember között nyitva volt a válaszadók előtt. Az adattisztítást követően összesen 177 válaszadó (117 angol nyelvű és 60 magyar nyelvű) válasza került az adatfeldolgozás, illetve az elemzés fázisába. A válaszadók átlagos életkora 23–24 év között volt. A válaszadók szociális és gazdasági háttérét tekintve, többségük átlagos pénzügyi-gazdasági háttérű családból érkezett. A kérdőívre főként másod- vagy harmadgenerációs válaszadók válaszoltak. A kitöltők 49%-a a dél-amerikai térségből, 35%-a észak-amerikai területről, 8%-a pedig az ausztrál és új-zélandi térségből érkezett.

A válaszadók többsége (33%) csak néhány szót ért magyarul, 24%-uk viszont folyékonyan beszél. A magyar kultúrával való kapcsolata a többségnek közepesen erős (39%) és nagyon erős (37%). A válaszadók 53%-a tagja valamely szervezetnek, közösségnek a diaszpórában. A többségnek (70%) nagyon erős a motivációja a magyarországi tanulmányok kapcsán,

és a legtöbben angol nyelven (51,4%) szeretnék folytatni tanulmányaikat. Az időtartam tekintetében a teljes képzés a preferált (79%), a képzési szint tekintetében pedig az alap- (32,5%) és a mesterképzés (29,8% mester + 19% osztatlan mester).

A kutatási összefoglaló itt érhető el:

tka.hu/kiadvany/15575/a-diaszporaban-elo-tovabbtanulas-elott-allo-fiatalok-koreben-vegzett-igenyfelmero-kutatas

4. KONFERENCIÁKHOZ KÖTŐDŐ, DISSZEMINÁCIÓS CÉLÚ PUBLIKÁCIÓK

4.1. TKA poszterelőadások külföldi konferenciákon

A külföldi, oktatási kiállítással egybekötött konferenciákra meghirdetett felhívásra a TKA rendszerint benyújtja jelentkezését szakmai előadás tartására. A klasszikus szekcielőadások mellett a poszterelőadások megtartására is nagy a verseny a résztvevők közt.

A TKA eddigi nyertes poszterelőadásai az alábbi témakörökben készültek (2018-tól számítva): a nemzetközi hallgatói véleményfelmérés, együttműködés a külképviseletekkel a magyar felsőoktatás külföldi promóciója terén, a nemzetközi hallgatók integrációja, valamint a befelé irányuló mobilitás hatása a nemzetköziesedésre.

A TKA poszterek megtekinthetők az alábbi linken: tka.hu/nemzetkozi/182/konferenciak-muhelyek#15394

4.2. Nemzetköziesítünk c. disszeminációs kiadványok

A TKA gondozásában jelent meg a Nemzetköziesítünk c. disszeminációs kiadvány sorozat, mely a felsőoktatási intézmények nemzetköziesítési jó gyakorlatait mutatja be. A négy kötetes kiadványról további információk itt érhetőek el:

tka.hu/nemzetkozi/11887/nemzetkoziesitunk--felsooktatasi-intezmenyek-nemzetkoziesitesi-jo-gyakorlatai

Az egyes kötetekről részletes információt és letöltési lehetőséget az alábbi linkek adnak:

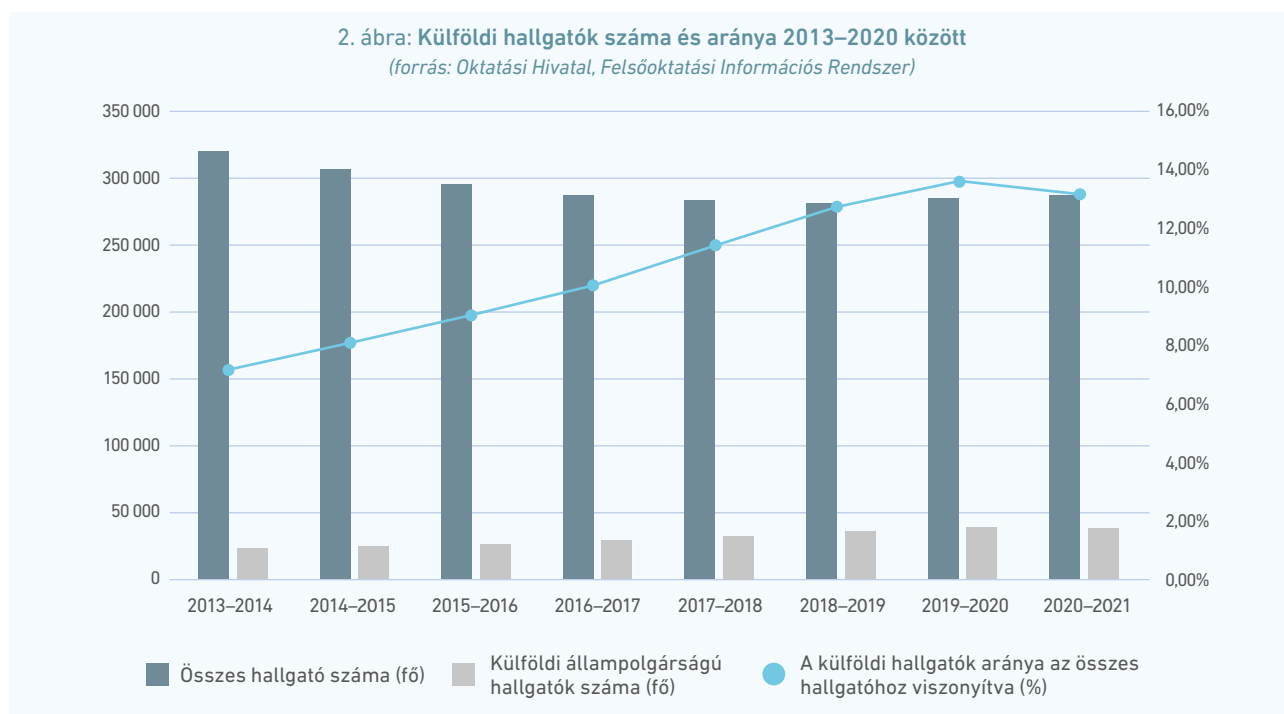
- 1. kötet: Az oktatók szerepe a mobilitásban; a bejövő mobilitás hatásai a szervezetben és az oktatásban:
tka.hu/kiadvany/11859/nemzetkoziesitunk-1
- 2. kötet: Külföldi hallgatók integrációja, nemzetköziesítés itthon:
tka.hu/kiadvany/11860/nemzetkoziesitunk-2
- 3. kötet: Innovatív kezdeményezések az otthoni nemzetköziesítésben:
tka.hu/kiadvany/12872/nemzetkoziesitunk-3
- 4. kötet: Nemzetköziesítés többféle megközelítésben:
<https://tka.hu/kiadvany/13204/nemzetkoziesitunk-4>

5. 2020/2021-ES AKTUÁLIS INFORMÁCIÓK, STATISZTIKÁK, PÁLYÁZATI ADATOK

5.1. Külföldi hallgatók a magyar felsőoktatásban

5.1.1. Külföldi hallgatók száma és aránya

Az elmúlt tanévek adatai alapján a külföldi és magyar hallgatók száma és aránya az alábbiak szerint alakult. Az adatokat a 2019/2020-as tanévig tüntetjük fel tekintettel arra, hogy a 2020/21-es tanév vonatkozásában a teljes hallgatói létszámról még nem rendelkezünk adatokkal. A 2020/2021-es tanévben a magyarországi felsőoktatási intézményben tanuló külföldi hallgatók létszáma 37 917 fő.

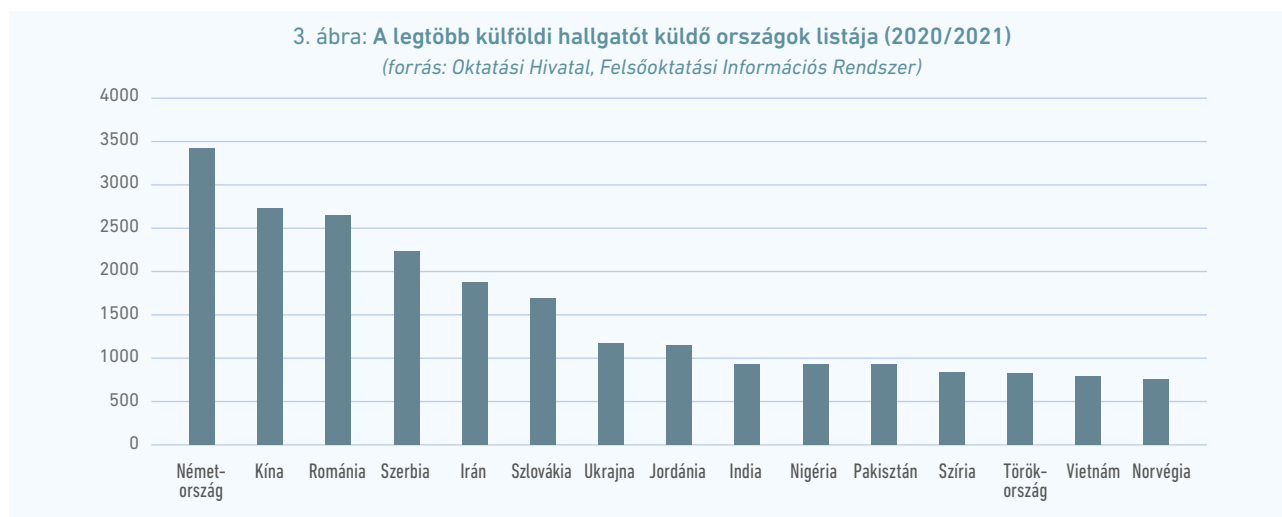

A KÜLFÖLDI HALLGATÓK SZÁMA ÉS ARÁNYA AZ ELMÚLT ÉVEKBEN (2013–2020)								
(forrás: Oktatási Hivatal, Felsőoktatási Információs Rendszer)								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Az összes hallgató száma (fő)	320 124	306 524	295 316	287 018	283 350	281 461	285 110	287 493
Nappali tagozatos hallgatók száma összesen (fő)		217 248	210 103	205 560	202 278	200 130	203 625	204 711
A külföldi állampolgárságú hallgatók száma (fő)	23 208	24 598	26 155	28 628	32 309	35 472	38 422	37 925
A külföldi állampolgárságú hallgatók száma nappali tagozaton (fő)	20 782	22 442	23 967	26 519	30 276	33 358	36 090	35 496
Magyar nyelvű képzésen tanuló külföldi hallgatók száma (fő)	9 488	9 022	8 825	8 651	8 639	8 801	9 338	8 758

A KÜLFÖLDI HALLGATÓK SZÁMA ÉS ARÁNYA AZ ELMÚLT ÉVEKBEN (2013–2020)								
(forrás: Oktatási Hivatal, Felsőoktatási Információs Rendszer)								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Stipendium Hungaricum programban részt vevő hallgatók (fő)	47	768	1 270	2 942	5 148	7 440	9 035	10 759
SH hallgatók aránya a külföldi hallgatókon belül	0,2%	3%	5%	10%	16%	21%	24%	28%
Magyar nyelvű képzésen tanuló SH hallgatók száma (fő)	–	–	333	378	393	488	332	542
A külföldi hallgatók aránya az összes hallgatóhoz viszonyítva – valamennyi tagozaton	7%	8%	9%	10%	11%	13%	14%	13%

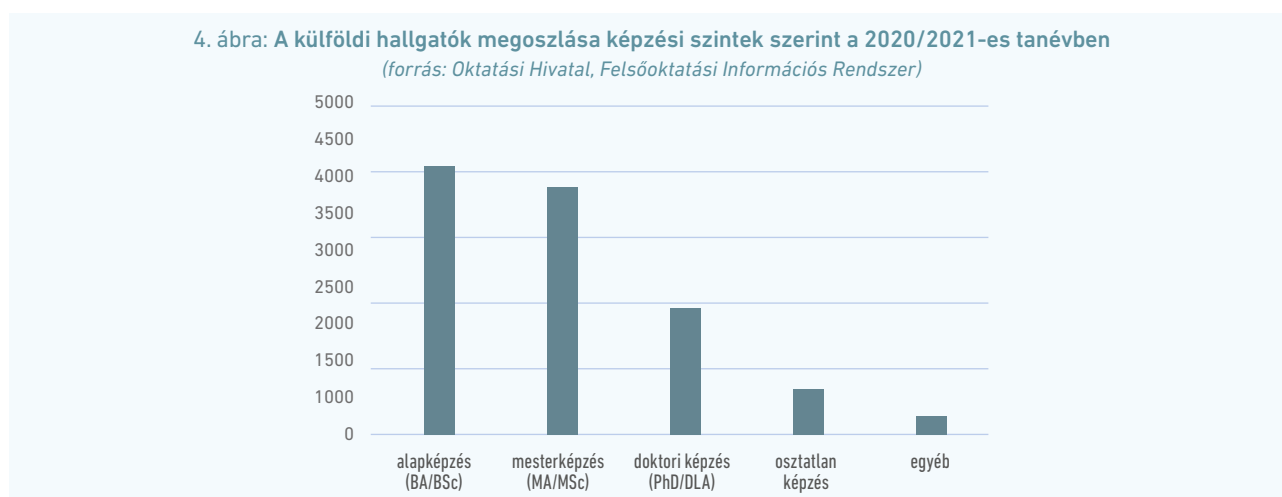
5.1.2. Állampolgárság szerinti megoszlás

A 2020/2021-es tanévben a legtöbb Magyarországon tanuló hallgató az alábbi országok állampolgára volt.

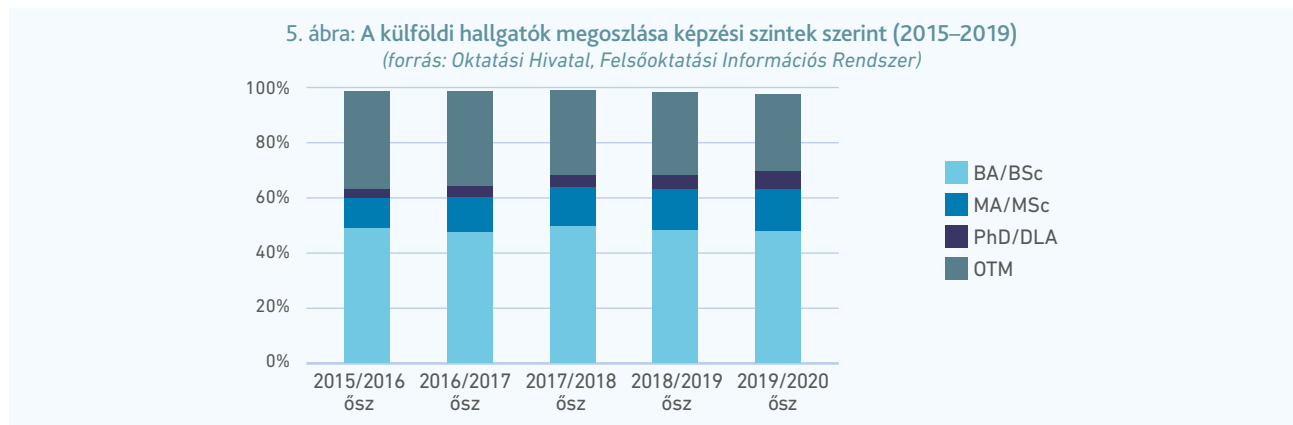

5.1.3. Képzési szintek szerinti megoszlás

A 2020/2021-es tanév őszi félévének adatai alapján a Magyarországon SH ösztöndíjjal tanuló külföldi hallgatók képzési szintek szerinti megoszlása az alábbi.

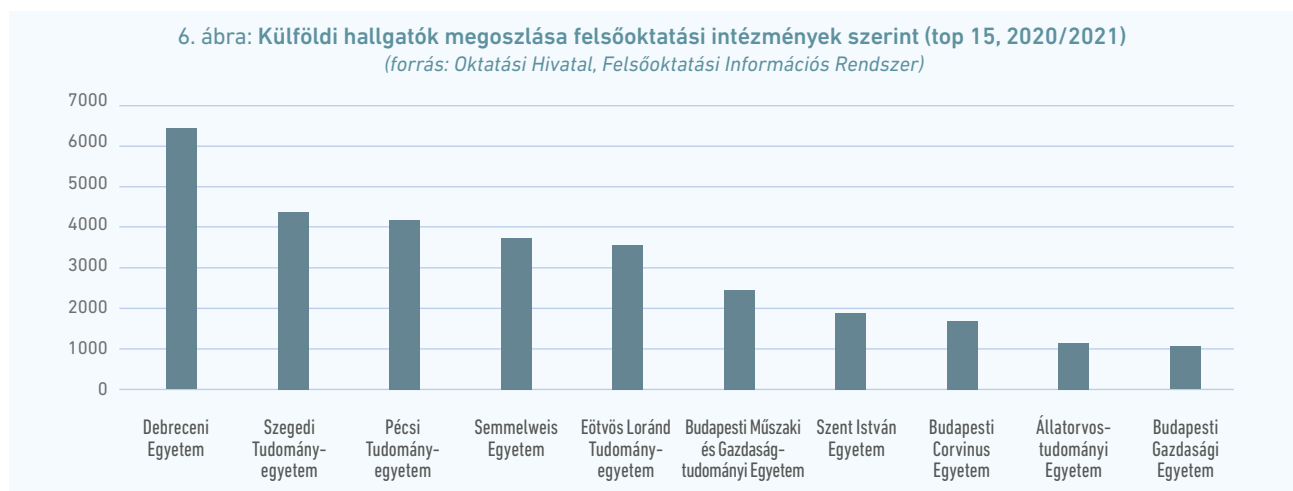

A korábbi tanévekben az alábbiak szerint oszlottak meg a képzési szintek:

5.1.4. Felsőoktatási intézmények szerinti megoszlás

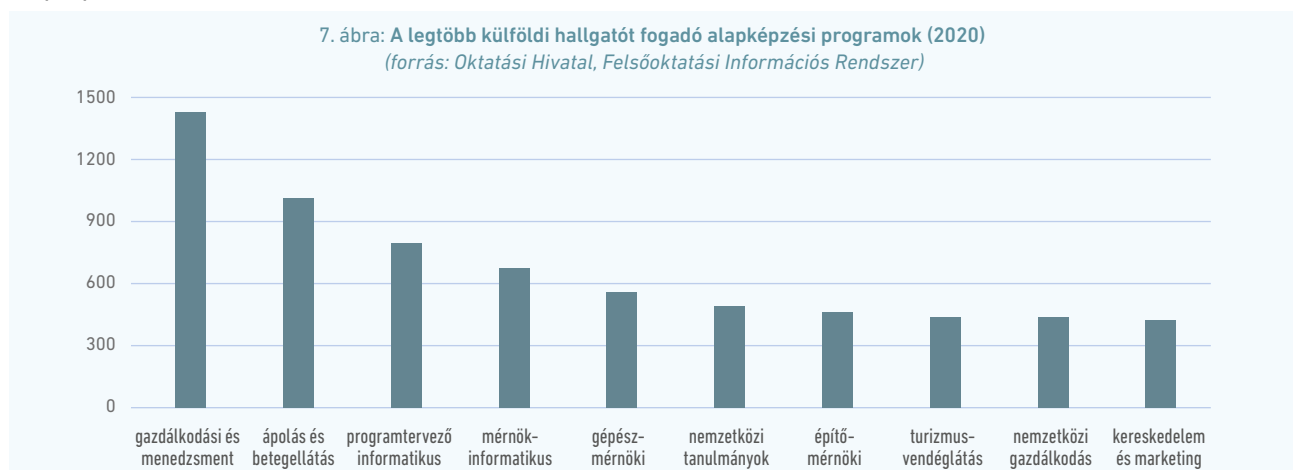
Magyarországon az alábbi 10 felsőoktatási intézményben tanul a legtöbb külföldi hallgató a 2020/2021-es tanév őszi félévének adatai alapján.

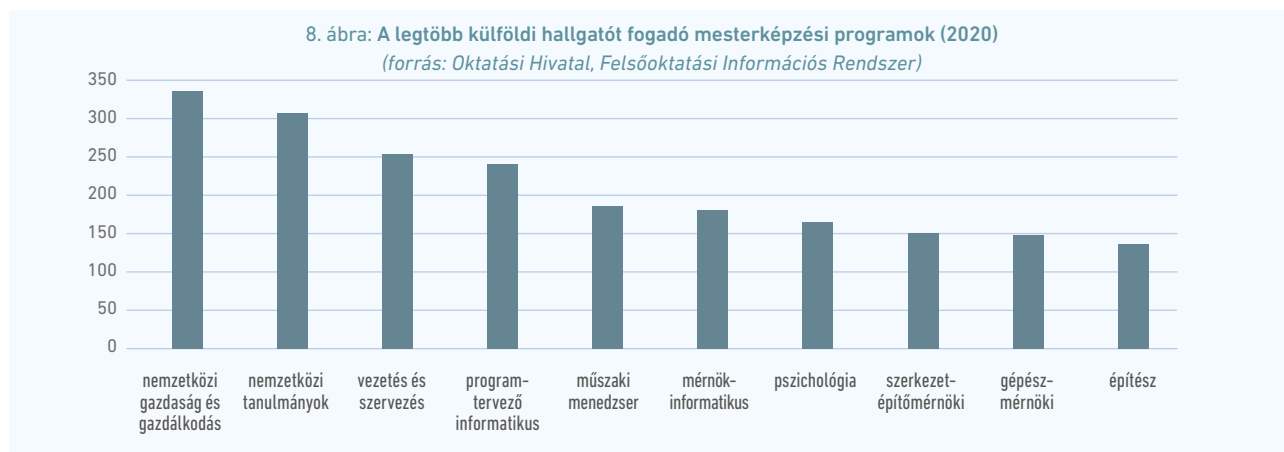
5.1.5. Képzések szerinti megoszlás

A 2020/2021-es tanév őszi félévében a legtöbb Magyarországon tanuló külföldi hallgató az alábbi képzéseken tanult.

Alapképzések tekintetében:

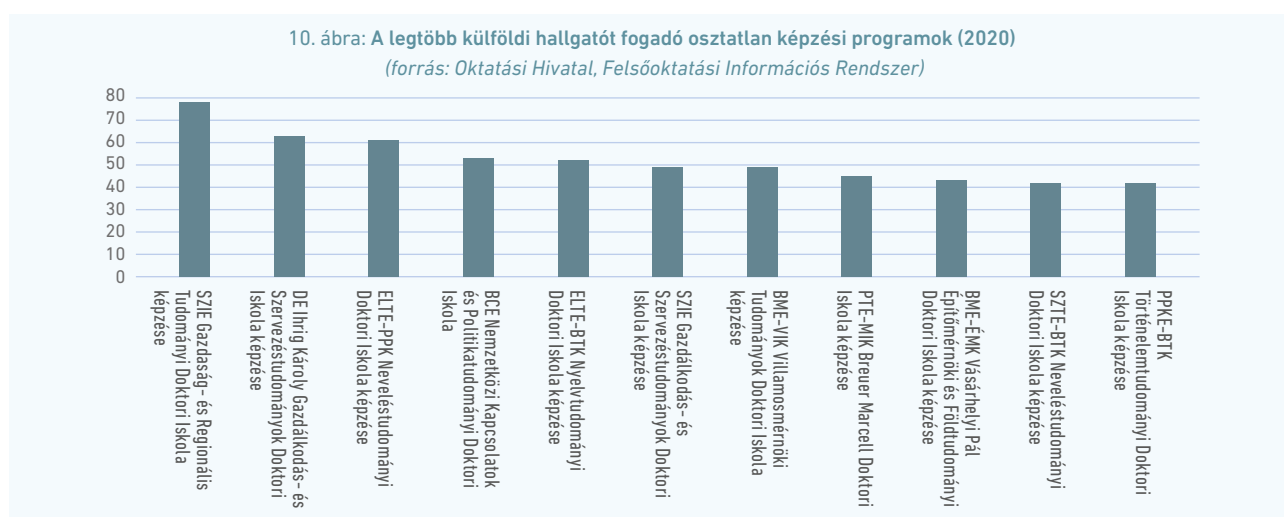
Mesterképzések tekintetében:

Osztatlan mesterképzések tekintetében:

Doktori iskolák tekintetében:

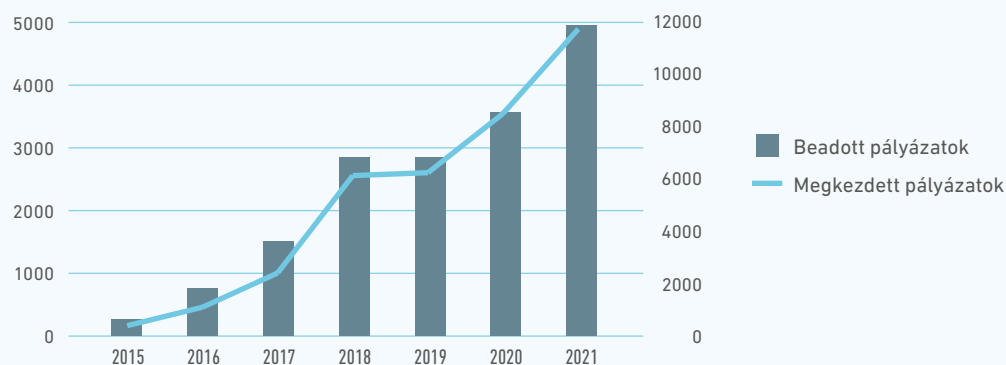

5.2. Stipendium Hungaricum program

5.2.1. Jelentkezői létszámok alakulása

A programban benyújtott és a pályázati rendszerben megkezdett (benyújtott és nem benyújtott) jelentkezői számok alakulása a 2016/2017-es tanévre vonatkozó pályázati körtől a 2021/2022-es tanévre vonatkozó pályázati körig.

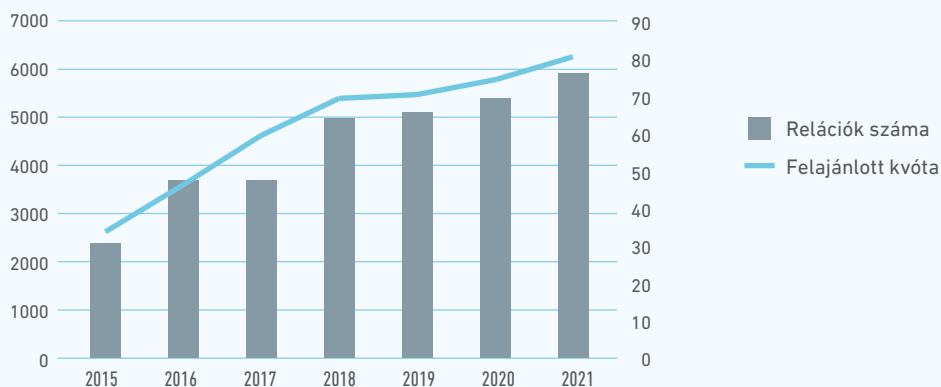
11. ábra: Jelentkezői létszámok alakulása az SH programban (2016–2021) (forrás: Tempus Közalapítvány)

5.2.2. Kvóták és partnerek számának alakulása

A programban részt vevő partnerrelációk (küldő országok és régiók) számának, valamint a partnerek részére felajánlott teljes kvótának (ösztöndíjas helyek maximális számának) alakulása a 2015/2016-os tanévre vonatkozó pályázati körtől a 2021/2022-es tanévre vonatkozó pályázati körig.

12. ábra: Kvóták és partnerek számának alakulása az SH programban (2015–2021) (forrás: Tempus Közalapítvány)

5.2.3. Ösztöndíjat nyert, beiratkozott hallgatók számának alakulása

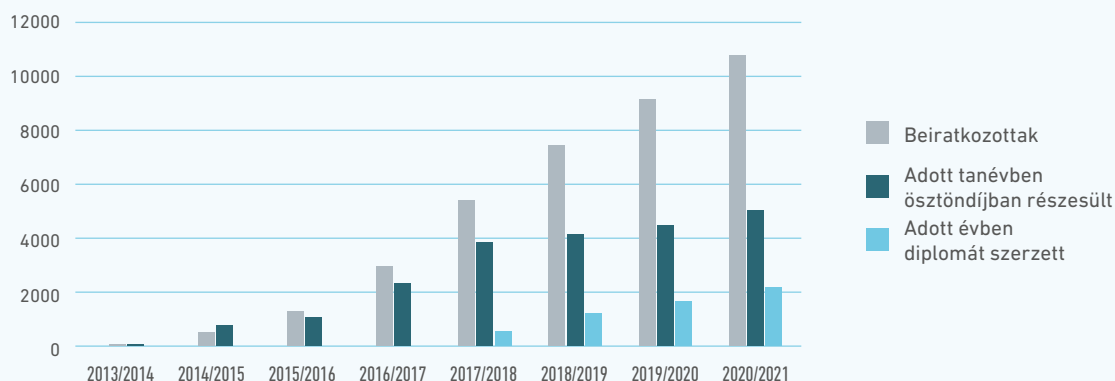
A Magyarországon tanuló Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok számának tanévenkénti alakulását az alább linkeken elérhető táblázatok mutatják be országok, intézmények, képzési szintek és képzési nyelvek szerint:

- [Stipendium Hungaricum hallgatók száma származási országok szerint](#) (forrás: Oktatási Hivatal, FIR)
- [Stipendium Hungaricum hallgatók száma felsőoktatási intézményi karok szerint](#) (forrás: Oktatási Hivatal, FIR)
- [Stipendium Hungaricum hallgatók száma képzési szintek szerint](#) (forrás: Oktatási Hivatal, FIR)
- [Stipendium Hungaricum hallgatók száma a képzés nyelve szerint](#) (forrás: Oktatási Hivatal, FIR)

A beiratkozott ösztöndíjasok teljes létszámának, az adott tanévben újonnan ösztöndíjat elnyertek számának, valamint a diplomát szerző ösztöndíjasok számának tanévenkénti alakulását az alábbi diagram mutatja be.

13. ábra: SH ösztöndíjjal beiratkozott, ösztöndíjban részesült és diplomát szerzett hallgatók létszáma (2013–2020)

(forrás: Oktatási Hivatal, Felsőoktatási Információs Rendszer)

5.2.4. A 2020/2021-es tanévre vonatkozó egyéni, hallgatói pályázati kör

Pályázatot benyújtani 70 reláció esetében volt lehetőség. Új partnerként csatlakozott a programhoz Tádzsikisztán és Panama. A pályázati határidőig összesen 35 715 érvényes pályázatot adtak be a jelentkezők. Ez a szám meghaladta a rendelkezésre álló kvóták számát, mely összesen 5768 volt.

A legnagyobb arányú túljelentkezés Pakisztánból (a kvóta 3 427%-a), Nigériából (a kvóta 3 692%-a), Ghánából (a kvóta 3 396%-a) és Jemenből (a kvóta 2 337%-a) érkezett. Az alábbi 12 relációból érkezett a kvótahoz viszonyítva kevesebb pályázat: a kvóta 100 és 55%-a közt Bosznia-Hercegovinából, Szerbiából, a Koreai Köztársaságból és Ukrajnából, a kvóta 54 és 20%-a Szingapúrból és Paraguayból, a kvóta 20%-a alatt pedig a sanghaji Hudec ösztöndíjprogramra, Fehéroroszországból, Izraelből, Uruguayból és Kubából. Kuvaiból nem érkezett be érvényes pályázat.

A COVID-19 világjárványtól függetlenül időben megvalósult a jelölés, felvételi folyamat és az allokáció. 7223 jelölt közül 5014 fő nyert el ösztöndíjat.

Több országból a pandémia miatt adódtak nehézségek a beutazás és vízumügyintézésrel kapcsolatban. Az alábbi partnerek esetében a következő problémák merültek fel:

- Namíbia, Tanzánia, Türkmenisztán, Szíria: más országokba kell utazniuk vízumot intézni, ami a határok lezárása miatt okozott problémát.
- Eritrea: Az eritreai hallgatóknak Egyiptomban szükséges vízumot intézniük, mivel az országban nincsen magyar külképviselet. A vírushelyzet miatt nem tudtak Egyiptomba utazni az ösztöndíjasok. Több ösztöndíjas eritreai hallgató halasztást kért a gyenge internet kapcsolat miatt, amit a partner is jelzett a TKA számára. A TKA támogatta az eritreai halasztási kérelmeket.
- Grúzia, Mongólia, Algéria esetében (légzár és a korlátozott számú járatok miatt) külön járással érkeztek a Stipendium Hungaricum ösztöndíjasok.
- Banglades és Laosz esetében az indiai és thaiföldi magyar külképviselet munkatársa utazott Bangladesbe és Laoszba, hogy a vízumügyintéztést segítse.

5.2.5. A 2022/2022-es tanévre vonatkozó egyéni, hallgatói pályázati kör

A programra jelentkezők és az ösztöndíjasok száma dinamikusan növekedik. A növekedés az utóbbi két évben is töretlen a pandémia és a veszélyhelyzet okozta nehézségek ellenére is: a 2021/2022. tanévre 49 578 pályázat érkezett, ami a tavalyihoz képest 38,8%-os növekedést mutat. A DA rendszerben a pályázati időszakban 570 ezer felhasználó böngészte a lehetőségeket és csaknem 120 ezer pályázat összeállítását kezdték meg.

A növekedésben szerepet játszik a programban részt vevő relációk körének bővülése is; új partnerként csatlakozott Costa Rica, Chile, Marshall-szigetek, Ruanda, São Tomé and Príncipe, Seychelles-szigetek, Tajvan és Uganda. Ebből adódóan folyamatosan nő a felajánlott kvóták száma is: jelenleg 6 243 helyet biztosítanak a hatályos munkatervek.

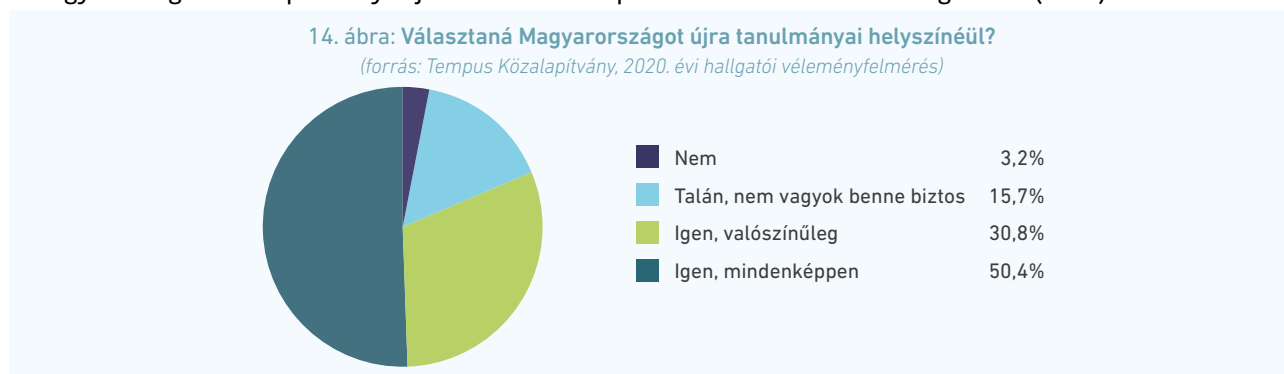
A beérkezett érvényes pályázatok közül a technikai ellenőrzés során 867 pályázatot kellett elutasítani. A megadott határidőig összesen 6 892 fő jelölését tudta befogadni a Közalapítvány (jelöltként, illetve tartaléklistán jelöltként). A kirgiz és a libanoni partner a határidőig nem küldte el az ösztöndíjra jelölt pályázók listáját. Három partner (a kazah, a török és a türkmén) a KKM engedélyével határidőn túl küldhette meg a jelölést –a türkmén fél végül nem jelölt. Így a befogadott jelöltek száma összesen 7 734 fő.

A hatályos munkatervek szerint felajánlott 6 243 helyből 6 047 lesz kiosztható. Előzetesen kb. 5 500 megítélendő ösztöndíjjal kalkulálunk.

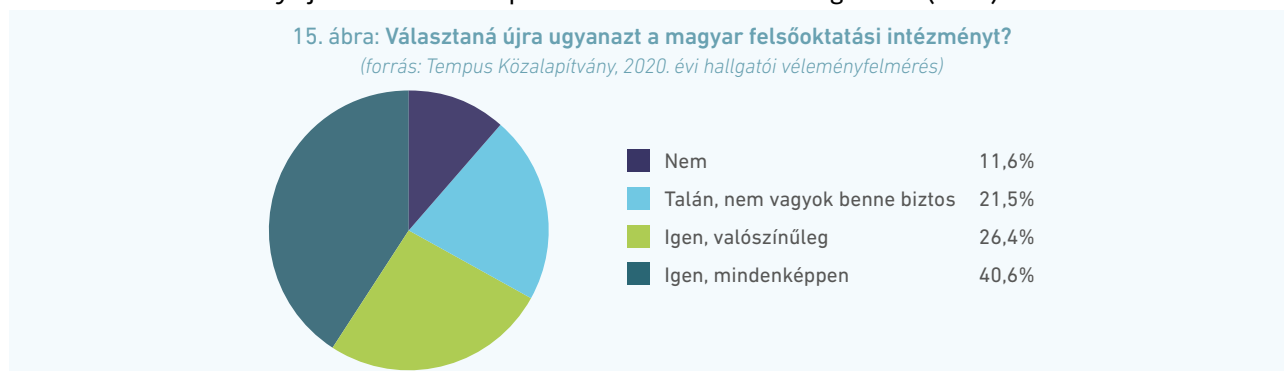
5.2.6. Stipendium Hungaricum hallgatói elégedettségmérés

A TKA 2020. évi hallgatói elégedettségmérése alapján az ország, a felsőoktatási intézmény és a képzés újraválasztásával kapcsolatban az alábbi megoszlás szerint érkeztek a válaszok az ösztöndíjasoktól. A 2020-as kérdőívre határidőig összesen 7 994 külföldi hallgató válaszolt, akiknek túlnyomó többsége Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgató (számukra a kitöltés kötelező). További részletek a felmérésről a függelék 3.6.3. pontjában találhatóak.

A Magyarország mint a képzés helye újraválasztásával kapcsolatban adott válaszok megoszlása (2020):

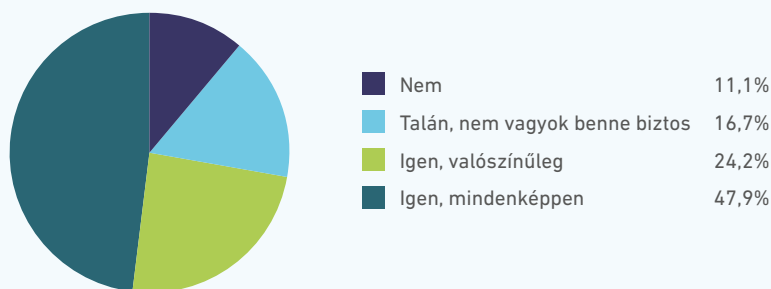

A felsőoktatási intézmény újraválasztásával kapcsolatban adott válaszok megoszlása (2020):

A képzés újraválasztásával kapcsolatban adott válaszok megoszlása (2020):

16. ábra: Választaná újra ugyanazt a képzést? (forrás: Tempus Közalapítvány, 2020. évi hallgatói véleményfelmérés)

Országok szerinti lebontás is elérhető, azonban tekintettel arra, hogy az egyes országokból rendkívül változó számú hallgató érkezik, a kevés hallgatót küldő országok esetén nem feltétlenül reprezentatívak az adatok és az országok szerinti összehasonlítás így nem javallott.

A TKA a 2019. évi hallgatói véleményfelmérés eredményét régiók szerint is külön vizsgálta. Ezt az alábbi ábra mutatja be:

17. ábra: A TKA 2019. évi hallgatói véleményfelmérésének eredményei régiók szerint (forrás: Tempus Közalapítvány, 2019. évi hallgatói véleményfelmérés)

	REGIONAL BREAKDOWN			
	No, I would not	Maybe, I am not sure	Yes, probably	Yes, definitely
Eastern Africa	1,40%	9,30%	23,40%	65,90%
Northern Africa	1,60%	15,30%	27,70%	55,40%
Western Africa	1,40%	9,70%	34,70%	54,20%
Central America	1,40%	21,70%	23,20%	53,60%
Western Asia	2,90%	16,30%	30,70%	50,20%
South-eastern Asia	2,00%	15,00%	32,90%	50,10%
Eastern Europe	2,50%	15,20%	33,20%	49,10%
Southern Asia	2,90%	18,40%	31,30%	47,40%
Eastern Asia	3,00%	17,50%	34,80%	44,80%
South America	5,00%	18,20%	32,10%	44,70%

NB Only the UN sub-regions with more than 200 respondents are indicated below. (Source: Student satisfaction survey 2019, N=6733)

5.2.7. Gyakran felmerülő kérdések a külképviselési munkatársak részéről

A külképviselési munkatársak részéről a legtöbb kérdés a nyertes ösztöndíjasok kiértékelését követően, a vízum ügyintézés kezdeténél érkezik a TKA felé. Az alábbiakban gyűjtöttük össze a jellemző kérdéseket és válaszokat.

Kik kaptak ösztöndíjat?

- › Az adott ország referense mindig megküldi az ösztöndíjasokat tartalmazó Excel táblázatot a külképviselés részére, így könnyen ellenőrizhető, hogy kik kaptak ösztöndíjat.
- › A külképviseléseknek hozzáférést biztosítunk a DreamApply rendszerhez, amelyben az összes pályázó adatai és dokumentumai kereshetőek.

Beutazással kapcsolatos információ kérés:

- › 2020-ban főként a COVID19 vírusra való tekintettel sok jogszabály változott, ennek okán megemelkedett az ilyen jellegű megkeresések száma. Remélhetőleg a jövőben rendeződik ez a kérdés. Az adott ország referense szívesen rendelkezésre áll.

Hallgatók státuszával kapcsolatos érdeklődés (pl. vízumügyintézés idején):

- › Kik jelentkeztek interjúra? Akik nem jelentkeztek miért nem jöttek még? Ilyen esetekben az adott ország referense tud segíteni adatokkal.

Táblázatok kérése pl. „Kérhetünk egy listát azokról, akik visszaléptek a programban történő részvételtől?”

- › Hasonló kérdésekben az adott ország referense tud segíteni.

Hogyan tudnak a külképviseleti munkatársak hozzáférni a DreamApply rendszerhez (jelszó újraküldése)?

- › A DreamApply rendszerhez minden külképviselet számára biztosítunk hozzáférést, probléma esetén az adott ország referense tud segíteni.

Pályázati folyamatokkal kapcsolatos kérdések pl. „van-e arra lehetőség, hogy az ösztöndíjasok a beiratkozás tekintetében 1 év halasztást kezdeményezzenek? Mi ennek a folyamata?

- › Hallgatói kérdések esetén az ügyfélszolgálatunk megválaszolja. Központi cím: stipendiumhungaricum@tpf.hu

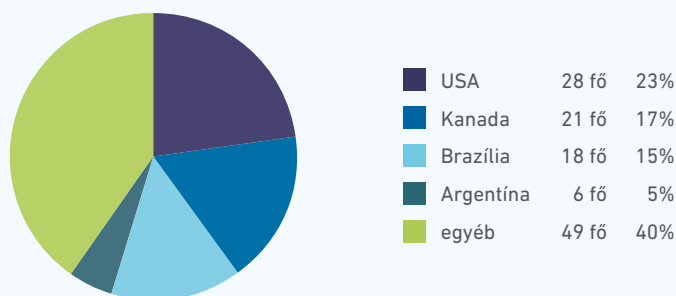
5.3. Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram

2021/2022-es pályázati kör:

A Diaszpóra Felsőoktatási Ösztöndíjprogram pályázat meghirdetésére első alkalommal 2020 végén került sor, a 2021/2022. tanévre történő felvételi jelentkezés érdekében. Ebben a pályázati körben 158 jelentkezés érkezett be. Az ún. technikai ellenőrzésen megfelelt 122 pályázat összesen 28 országból érkezett, azonban ebből összesen 4 országból volt 5 fő feletti pályázói létszám. A technikai ellenőrzésen megfelelt pályázatok több mint fele három országból, az Egyesült Államokból (28 db), Kanadából (21 db) és Brazíliából érkezett (18 db).

18. ábra: Jelentkezők országonkénti megoszlása a DFP programban (2021/2022)

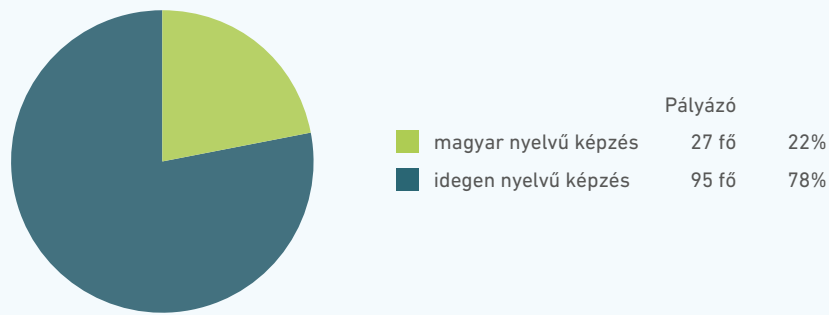
(forrás: Tempus Közalapítvány)

Az első helyes jelentkezéseket figyelembe véve a technikai ellenőrzésen megfelelt legtöbb pályázatot alap- és mesterképzésre adták be, 38 illetve 31 pályázatot. Osztatlan mesterképzésre 26-an, nyelvi előkészítőre 18-an, doktori képzésre 9-en jelentkeztek.

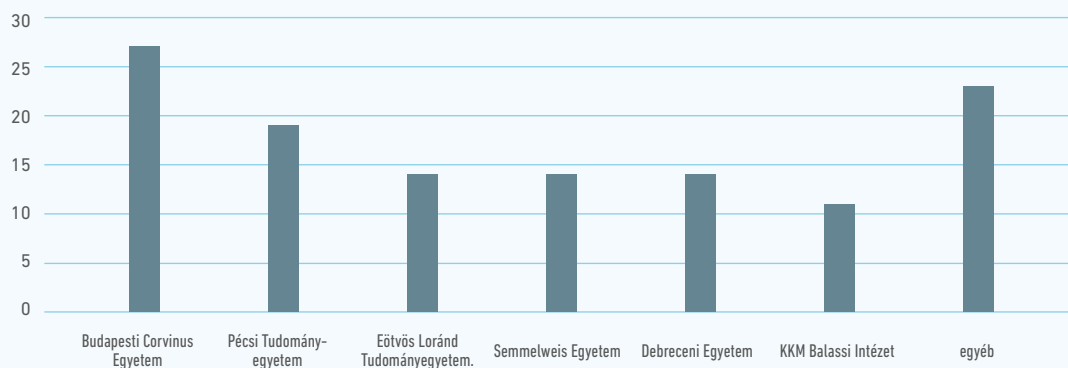
27-en jelöltek meg első helyen magyar nyelvű képzést, 95-en idegen nyelvűt.

19. ábra: Jelentkezők megoszlása a választott képzés nyelve szerint a DFP programban (2021/2022)
(forrás: Tempus Közalapítvány)

A legnépszerűbb intézmények a technikai ellenőrzésen megfelelt pályázók körében, az első helyes jelentkezések alapján: Budapesti Corvinus Egyetem (27 fő), Pécsi Tudományegyetem (19 fő), Eötvös Loránd Tudományegyetem (14 fő), Semmelweis Egyetem (14 fő), Debreceni Egyetem (14 fő), KKM Balassi Intézet (11 fő).

20. ábra: Jelentkezők megoszlása a választott fogadó intézmények szerint a DFP programban (2021/2022)
(forrás: Tempus Közalapítvány)

A legnépszerűbb képzési terület pedig az általános orvos (21 fő), a magyar nyelvi előkészítő képzések (19 fődb), valamint a nemzetközi kapcsolatok képzések (12 fő) voltak.

21. ábra: Jelentkezők megoszlása a választott képzések szerint a DFP programban (2021/2022)
(forrás: Tempus Közalapítvány)

Az ajánlások ellenőrzésén 106 jelentkező esett át pozitív eredménnyel, így ők várhatták a március végén kezdődött intézményi felvételiket.

5.4. Erasmus+ program

5.4.1. Európán belüli (KA103) és Európán kívüli (KA107) mobilitási adatok 2020-ban

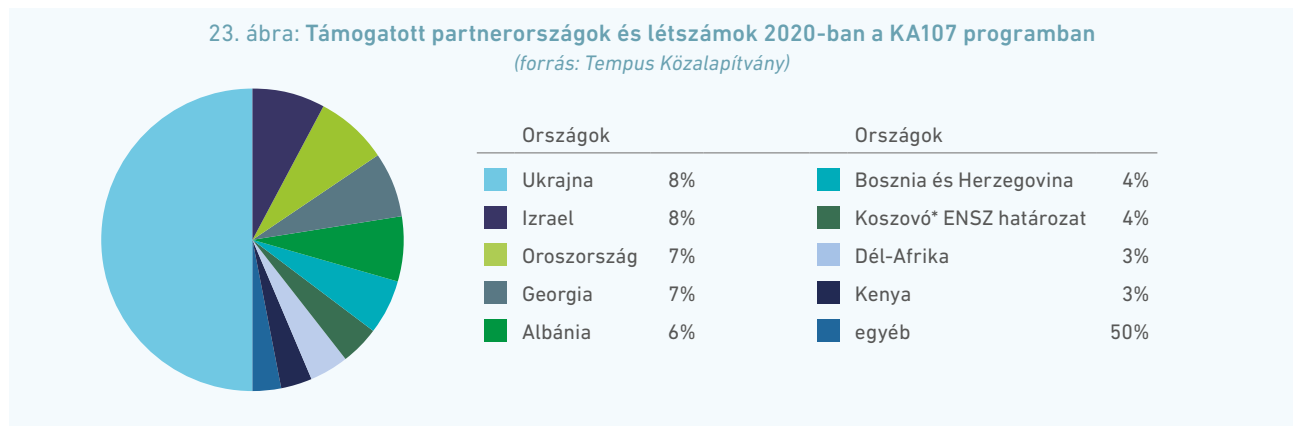
22. ábra: Erasmus+ felsőoktatás mobilitási projektek legfontosabb eredményei és számadatai (2020)
(forrás: Tempus Közalapítvány)

Támogatott partnerországok és létszámok 2020-ban a KA107 pályázattípus tekintetében:

TÁMOGATOTT MOBILITÁSOK SZÁMA ORSZÁGONKÉNT			
Országok	Támogatott mobilitás (fő)	Országok	Támogatott mobilitás (fő)
Albánia	83	Kína	24
Amerikai Egyesült Államok	27	Kirgizisztán	3
Argentína	9	Kolumbia	23
Ausztrália	4	Koreai Köztársaság	10
Azerbajdzsán	22	Koszovó	58
Banglades	0	Libanon	18
Belorusz Köztársaság	11	Malajzia	12
Bhután	19	Marokkó	37
Bosznia- Hercegovina	59	Mexikó	10
Botswana	3	Moldova	8
Brazília	2	Mongólia	8
Chile	0	Montenegró	37
Dominikai Köztársaság	22	Namíbia	0
Ecuador	6	Nepál	15
Egyiptom	30	Nigéria	3
Etiópia	20	Oroszország	99
Fidzsi-szigetek	15	Örményország	34
Fülöp-szigetek	4	Peru	1
Ghána	22	South Africa	44
Grúzia	94	Szenegál	0
India	31	Szingapúr	0
Indonézia	8	Szíria	25
Irak	8	Tajvan	6
Izrael	106	Thaiföld	18
Japán	14	Uganda	9
Jordánia	26	Ukrajna	111
Kambodzsa	11	Uruguay	0
Kanada	20	Üzbegisztán	6
Kazahsztán	31	Vietnám	15
Kenya	41	Zöld-foki Köztársaság	8
		Összesen	1390

A táblázat grafikus megjelenítése a 10 legmagasabb támogatotti (fő) számmal rendelkező országot kiemelve:

5.4.2. Magyarország részvétele az Erasmus+ 2014–2020-as programszakaszában a KA107 és a centralizált pályázatok tekintetében

Az Erasmus+ KA107 (Nemzetközi Kreditmobilitás) és a centralizált pályázatokkal (Erasmus Mundus közös mesterképzések, kapacitásépítés és Jean Monnet tevékenységek) kapcsolatos statisztikai adatok és grafikonok az Európai Bizottság honlapjáról érhetőek el, az alábbi linkre kattintva: [Erasmus+: international higher education and Hungary](https://european-council.europa.eu/media/1000000/attachment/data/2020/01/Erasmus%20international%20higher%20education%20and%20Hungary.pdf) (europa.eu)

Ábrajegyzék

1. ábra	TKA poszterelőadása a 2019. évi hallgatói véleményfelmérésről	14
2. ábra	Külföldi hallgatók száma és aránya 2013–2020 között	18
3. ábra	A legtöbb külföldi hallgatót küldő országok listája (2020/2021)	19
4. ábra	A külföldi hallgatók megoszlása képzési szintek szerint a 2020/2021-es tanévben	19
5. ábra	A külföldi hallgatók megoszlása képzési szintek szerint (2015–2019)	20
6. ábra	A legtöbb külföldi hallgatót fogadó felsőoktatási intézmények	20
7. ábra	A legtöbb külföldi hallgatót fogadó alapképzési programok	20
8. ábra	A legtöbb külföldi hallgatót fogadó mesterképzési programok	21
9. ábra	A legtöbb külföldi hallgatót fogadó osztatlan képzési programok	21
10. ábra	A legtöbb külföldi hallgatót fogadó doktori programok	21
11. ábra	Jelentkezői létszámok alakulása az SH programban (2016–2021)	22
12. ábra	Kvóták és partnerek számának alakulása az SH programban (2015–2021)	22
13. ábra	SH ösztöndíjjal beiratkozott, ösztöndíjban részesült és diplomát szerzett hallgatók létszáma (2013–2020)	23
14. ábra	SH hallgatói elégedettségmérés (2020) – Választaná Magyarországot újra tanulmányai helyszínül?	24
15. ábra	SH hallgatói elégedettségmérés (2020) – Választaná újra ugyanazt a magyar felsőoktatási intézményt?	24
16. ábra	SH hallgatói elégedettségmérés (2020) – Választaná újra ugyanazt a képzést?	25
17. ábra	A TKA 2019. évi hallgatói véleményfelmérésének eredményei régiók szerint	25
18. ábra	Jelentkezők országonkénti megoszlása a DFP programban (2021/2022)	26
19. ábra	Jelentkezők megoszlása a választott képzés nyelve szerint a DFP programban (2021/2022)	27
20. ábra	Jelentkezők megoszlása a választott fogadó intézmények szerint a DFP programban (2021/2022)	27
21. ábra	Jelentkezők megoszlása a választott képzések szerint a DFP programban (2021/2022)	27
22. ábra	Erasmus+ felsőoktatás mobilitási projektek legfontosabb eredményei és számadatai (2020)	28
23. ábra	Támogatott partnerországok és létszámok 2020-ban a KA107 programban	30

